

злочинності необхідно враховувати теоретично та практично значимі для української правотворчої системи міжнародні резолюції, що пропонують програмні заходи з реабілітації неповнолітніх правопорушників. Важливо також враховувати ті міжнародні положення, які повною мірою узгоджуються із правовою системою країни і об'єктивно спрямовані на підвищення ефективності соціального виховання в її пенітенціарних установах. При цьому має залишатися незмінною історична послідовність, що ґрунтується на усталених традиціях українського народу та національній правовій культурі як у суспільному, так і особистісному аспектах [8, с. 327-328].

Висновки. Із проголошенням незалежності в державній політиці України було сформовано нові принципи соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми правопорушниками, зокрема розроблено нормативно-правові акти, постанови, що визначають права та відносини неповнолітніх, які скоїли злочин. Це було покладено в основу реформування державної соціально-педагогічної роботи з такими дітьми. Популярні в минулому жорсткі форми впливу на особистість у пенітенціарних і реабілітаційних закладах країни були замінені педагогічними, соціально-педагогічними й психологічними методами роботи з молоддю означеної категорії. Дотримуючись при цьому встановлених міжнародних зобов'язань, державна система виправлення перейшла до принципів законності, гуманізму, демократизму, справедливості, а також диференціації виховного впливу на засуджених неповнолітніх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амджадін Л. Суспільні практики та законодавство у сфері правопорушень неповнолітніх: монографія / Л. Амджадін, О. Гончарук. – Київ : «К.І.С», 2011. – 184 с.

2. Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 № 2402-III [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2402-14/page> (дата звернення: 24.06.2018) (дата звернення: 14.09.2018).

3. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 № 2998-XII [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2998-12/ed19930205> (дата звернення: 24.06.2018).

4. Караман О. Л. Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми засудженими в пенітенціарних закладах України: монографія / О. Л. Караман ; НАПН України, Н.-д. центр пробл. соц. педагогіки та соц. роботи, Луган. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Луганськ : ЛНУ, 2012. – 447 с.

5. Киреев Ю. Питання утримання неповнолітніх засуджених відповідно до норм міжнародного права / Ю. Киреев // Гуманізація процесу виховання неповнолітніх засуджених в Україні : матеріали семінару (Кременчук. 26–27 травня 1998 р.). – Харків : Фоліо, 1999. – С. 13–21.

6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про комплексні заходи Кабінету Міністрів України щодо реалізації державної молодіжної політики в Україні» («Молодь України»)» від 20.03.1998 № 348 [Електронний ресурс]. –URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/348-98-%D0%BF> (дата звернення: 20.11.2018).

7. Сагайдак С. С. Механізми державного регулювання ресоціалізації засуджених неповнолітніх: автореф. дис. ... канд. наук із державного управління : спец. 25.00.02 / С. С. Сагайдак ; Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Харків, 2014. – С. 20.

8. Юзікова Н. С. Злочинність неповнолітніх: особливості, сучасні тенденції та заходи запобігання і протидії їй: монографія / Н. С. Юзікова. – Дніпро : видавець Біла К.О., 2016. – 510 с.

Дата надходження до редакції: 26.11.2018 р.

УДК 377:61

Віта ПРОКОПЧУК,

*здобувач кафедри суспільних дисциплін
Національного університету водного господарства
та природокористування, м. Рівне*

МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті охарактеризовано модель розвитку особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки, а також представлено її структуру. Виокремлено основні компоненти особистісної ідентичності студентів медичних коледжів. Обґрунтовано

методологічні підходи та відповідні педагогічні принципи, які найбільш суттєво відображають представлений теоретико-методологічний блок.

Ключові слова: *модель, розвиток, особистість, особистісна ідентичність студентів медичних коледжів, медико-психологічна підготовка.*

В статті охарактеризована модель розвитку личностної ідентичності студентів медичних коледжів в процесі медико-психологічної підготовки, а також представлена її структура. Виділені основні компоненти личностної ідентичності студентів медичних коледжів. Обосновані методологічні підходи і відповідні педагогічні принципи, які суттєво впливають на представлений теоретико-методологічний блок.

Ключевые слова: модель, розвиток, особистість, личностная ідентичність студентів медичних коледжів, медико-психологічна підготовка.

The article deals with the model of personal development identity of medical college students in the process of medical-psychological preparation and revealed its structure. The basic components of personal identity of medical college students are distinguished and characterized. It has been substantiated methodological approaches and corresponding pedagogical principles that substantially reflect the theoretical and methodological block.

Key words: model, development, personality, personal identity of medical college students, medical-psychological preparation.

Постановка проблеми. Підготовка нового покоління висококваліфікованих фахівців медичної галузі в Україні стає першочерговим завданням сучасних медичних закладів вищої освіти. Особливої актуальності воно набуває у зв'язку із проголошеною українським урядом реформою національної системи охорони здоров'я. В цих умовах висувуються якісно нові вимоги до підготовки майбутніх медичних працівників, актуалізуючи їх особистісний потенціал, потребу у творчій самореалізації та використанні власних ресурсів із метою професійного самоствердження.

У цьому контексті вагомим значення набуває проблема вивчення феномену особистісної ідентичності як визначального чинника досягнення самототожності та цілісності внутрішнього «Я» в студентів медичних коледжів. При цьому динаміку розвитку особистісної ідентичності студентів у процесі медико-психологічної підготовки якнайповніше представляє модель як система-репрезентант, яка не лише відображає об'єкт дослідження, а й дає змогу поглянути на нього з іншого боку.

Аналіз означеної моделі відображає фундаментальні властивості об'єкта-прототипу, допомагає виявити причинно-наслідкові зв'язки та ключові ознаки представлених процесів, окреслити їх динаміку. Саме тому становлення особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі навчальної та професійної підготовки залежить від реалізації моделі, згідно з якою освітній процес потребує особистісної орієнтації, до складових якої віднесено професійну спрямованість особистості та її здатність до адаптації, індивідуальну специфіку пізнавальної діяльності, наявність стилів спілкування та шляхів реалізації ціннісно-смыслового змісту майбутньої професії.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Як відомо, поза межами особистісної ідентичності неможливе усвідомлення власної унікальності, свого «Я», своїх можливостей та перспектив. Відчуття ідентичності досягається і засвоюється особистістю

у процесі життєдіяльності, воно пов'язане з її здатністю відповідати усвідомленим і неусвідомлюваним потребам та запитам. Саме такі думки, але по-різному сформульовані, були свого часу висловлені Г. Адамсом, Г. Мідом, С. Маршалом, Е. Гоффманом та іншими науковцями.

Порівняно нещодавно з'явилися дослідження, об'єктом яких є специфіка розвитку особистісної ідентичності під час здобування професійної освіти. Так, у працях Ю. Кумиріної, Ю. Макаревської, Л. Матвєєвої, Т. Румянцевої, А. Таганової, О. Успенської, О. Ходаковської йдеться про поглиблення усвідомлено-рефлексивних процесів, диференціацію смислоттєвих орієнтирів, усвідомлення цілісності та неповторності особистісного «Я» у процесі професійного навчання. Крім того, досліджуються фактори, що мають визначальний вплив на устійненість змістових параметрів ідентичності в юнацькому віці, зокрема успіхи або неуспішність у певній діяльності, що є особливо суттєвим для майбутнього особистості, її стабільність або нестабільність, міжособистісні відносини, соціальні оцінки, розвиток особистісних інтересів тощо.

Серед наявних нині концепцій професійного розвитку варто виокремити концептуальні теорії професійного розвитку зарубіжних дослідників, серед яких: диференційно-діагностична (Ф. Парсонс, Г. Мюнстенберг); психодинамічна (У. Мозер, Е. Рое, С. Бордін, А. Маслоу); теорії рішень (Х. Томе, Г. Ріс, П. Цилер, Д. Тідеман); теорії саморозвитку (Е. Гінзберг, Д. Сьюпер, У. Джейд); концепції І. Бойчук, А. Борисюк, І. Гальян, А. Деркач, В. Зазикіна, Е. Зеєра, Д. Баришевої, І. Дружиніної, Л. Іванової, С. Лубянської, М. Магідович, Л. Мітіної, Т. Кудрявцева, А. Ростунова, Ю. Поваренкова, І. Тичини, Ю. Шапошникової та ін.

Мета статті – розробити структурно-функціональну модель формування особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки, що акумулює цільовий, теоретико-методологічний, стабілізаційно-процесуальний та критеріально-результативний блоки як цілісну систему взаємопов'язаності мети, завдань, методологічних підходів, принципів, педагогічних умов, компонентів, критеріїв, показників.

Для досягнення поставленої мети нами було виокремлено такі **завдання**:

- здійснити аналітичний огляд джерельної бази із проблеми дослідження;
- визначити основні структурні блоки структурно-функціональної моделі;
- обґрунтувати та охарактеризувати представлену модель з урахуванням структури та змісту медико-психологічної підготовки, а також специфіки становлення особистісної ідентичності студентів медичних коледжів.

Вклад основного матеріалу. Характеризуючи модель розвитку особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки, варто наголосити, що ми розуміємо під нею системний комплекс складових, що реалізують розвиток особистісної ідентичності студентів медичних коледжів відповідно до фахових вимог медичного працівника середньої ланки з метою забезпечення в майбутньому належного виконання ним професійних функцій і завдань.

Означена вище модель насамперед має бути орієнтована на реалізацію внутрішнього потенціалу особистості у процесі медико-психологічної підготовки, оскільки його недостатня стимуляція негативно впливає на ефективність формування особистісних якостей і професійної компетентності майбутніх фахівців.

Вихідні принципи побудови такої моделі, а також алгоритм її розроблення відстежує Л. Сушенцева, окреслюючи таку послідовність операцій: визначення цілей і конкретних завдань моделювання; збір, систематизація й обробка інформації відповідно до сформульованих завдань; виокремлення основних чинників, що впливають на досліджуваний об'єкт або явище; виокремлення завдань, спрямованих на характеристику цієї моделі; перетворення моделі відповідно до конкретних фіксованих соціально-педагогічних умов з урахуванням певних чинників, оптимальних варіантів отриманих результатів; розробка комплексу рекомендацій щодо зміни педагогічного об'єкта на завершальному етапі моделювання [14]. Підґрунтям моделі розвитку особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки стали представлені Е. Зеєром, А. Павловою та Е. Симанюк висновки про необхідність взаємозв'язку навчальної діяльності та професійного розвитку особистості [8, с. 27-29].

Складовими спроєктованої нами моделі визначено такі **структурні блоки**: цільовий, теоретико-методологічний, стабілізаційно-процесуальний та критеріально-результативний (*див. рисунок*).

Цільовий блок репрезентує мету та завдання дослідження, а також передбачає початковий етап моделювання. Прикметно, що ціль має бути співвіднесена із сучасними освітніми проблемами, складність яких обумовлює їх комплексний характер [12]. Основну мету медико-психологічної підготовки студентів медичних коледжів складає розвиток їх особистісної ідентичності. Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань: концептуалізувати феномен ідентичності у психолого-педагогічній традиції; експлікувати ідентичність як ключову проблему особистості; визначити структурно-функціональні особливості та умови формування особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки, а також критерії та показники рівня її сформованості; побудувати модель розвитку, організувати та представити методику проведення експериментального дослідження; проаналізувати результати експериментального дослідження; запропонувати методичні рекомендації для формування особистісної ідентичності студентів медичних коледжів засобами дисциплін медико-психологічного спрямування.

Реалізації окресленої нами мети сприяють співвіднесені з нею методологічні підходи (особистісний, екзистенційно-гуманістичний, культурологічний, аксіологічний, акмеологічний, суб'єктно-діяльнісний, синергетичний), а також відповідні педагогічні принципи, що найбільш суттєво відображають **теоретико-методологічний блок**.

Особистісний підхід у нашому дослідженні є визначальним, оскільки доводить право кожного студента, включеного в освітній процес, бути особистістю, тобто передбачає здатність до самовизначення та вільного вибору власної життєвої траєкторії,

власних мотивів і цінностей, власного відношення до себе та оточуючих. В основу особистісного підходу покладено «визнання індивідуальності, самоцінності кожної людини, її розвитку не як колективного об'єкта, а насамперед як індивіда, наділеного неповторним суб'єктивним досвідом» [16, с. 9].

Особистісний підхід тісно переплітається із екзистенційно-гуманістичним (Р. Мей, Ф. Перлз, Дж. Б'юдженталь), відповідно до якого засоби психологічного впливу обумовлюють свободу вибору, відповідальність, ізольованість та взаємозв'язок з оточенням.

Дослідницький простір нашого напрацювання актуалізує культурологічний підхід, мета якого – збагатити освітній процес інтенціями гармонії та творчості, забезпечити його гуманізацію й гуманітаризацію, оскільки, як зауважує І. Бех, «сама культура розглядається як всезагальний чинник і духовно-практична основа розвитку особистості» [3].

Аксіологічний підхід апелює до ціннісної платформи освіти, сприяючи усвідомленню кожним студентом гуманістичних ідеалів. У зв'язку з цим ми поділяємо думку С. Вітвицької стосовно того, що саме «ціннісні смисли буття», разом із актуалізуючим началом знань, підкріплених достовірною інформацією, повинні стати пріоритетом освіти, інакше процеси системних перетворень, що відбуваються в усіх галузях, стануть неконтрольованими, а отже, непередбачувано небезпечними» [4, с. 65-66].

Сутність акмеологічного підходу полягає у вивченні особистості як цілісного феномена в єдності її суттєвих сторін (індивід, особистість, індивідуальність). Означений підхід сприяє виходу особистості зі звичного, комфортного для неї середовища, мотивуючи при цьому до нових досягнень та орієнтуючи до постійного саморозвитку і самовдосконалення. Оскільки поняття «акме» розуміється як вища точка, період розквіту найвищих досягнень, під акмеологією, за О. Антоною, слід розуміти «науку про професіоналізм та прагнення до можливих високих досягнень, які мають стати основою у житті» [1].

Ми також погоджуємося із думкою В. Ягупова про те, що найпродуктивнішим для усвідомлення проблеми особистості фахівця є суб'єктно-діяльнісний підхід, який дозволяє відстежувати вплив професійної діяльності на формування основних рис особистості фахівця та проаналізувати її у контексті професійного удосконалення. Цілком вмотивованим є твердження дослідника про необхідність розглядати особистість фахівця не лише в діяльнісному, а й соціально-психологічному плані [15].

Системний підхід постає як сукупність методів дослідження й конструювання складних за організацією об'єктів як систем, розкриття їх цілісності, виокремлення в них різних типів зв'язків та зведення їх у єдину теоретичну картину [5, с. 305]. Людина під дією різних систем набуває різних властивостей, які у майбутньому перетворюються на систему. Саме так пояснюється те, що саме від особистісних якостей залежить соціальність індивіда, його індивідуалізація.

Засинергетичним підходом, розвиток особистості постає як безперервний ланцюжок перетворень, своєрідний нескінченний рух від одного стану системи до іншого, кожен з яких послідовно змінює один одного.

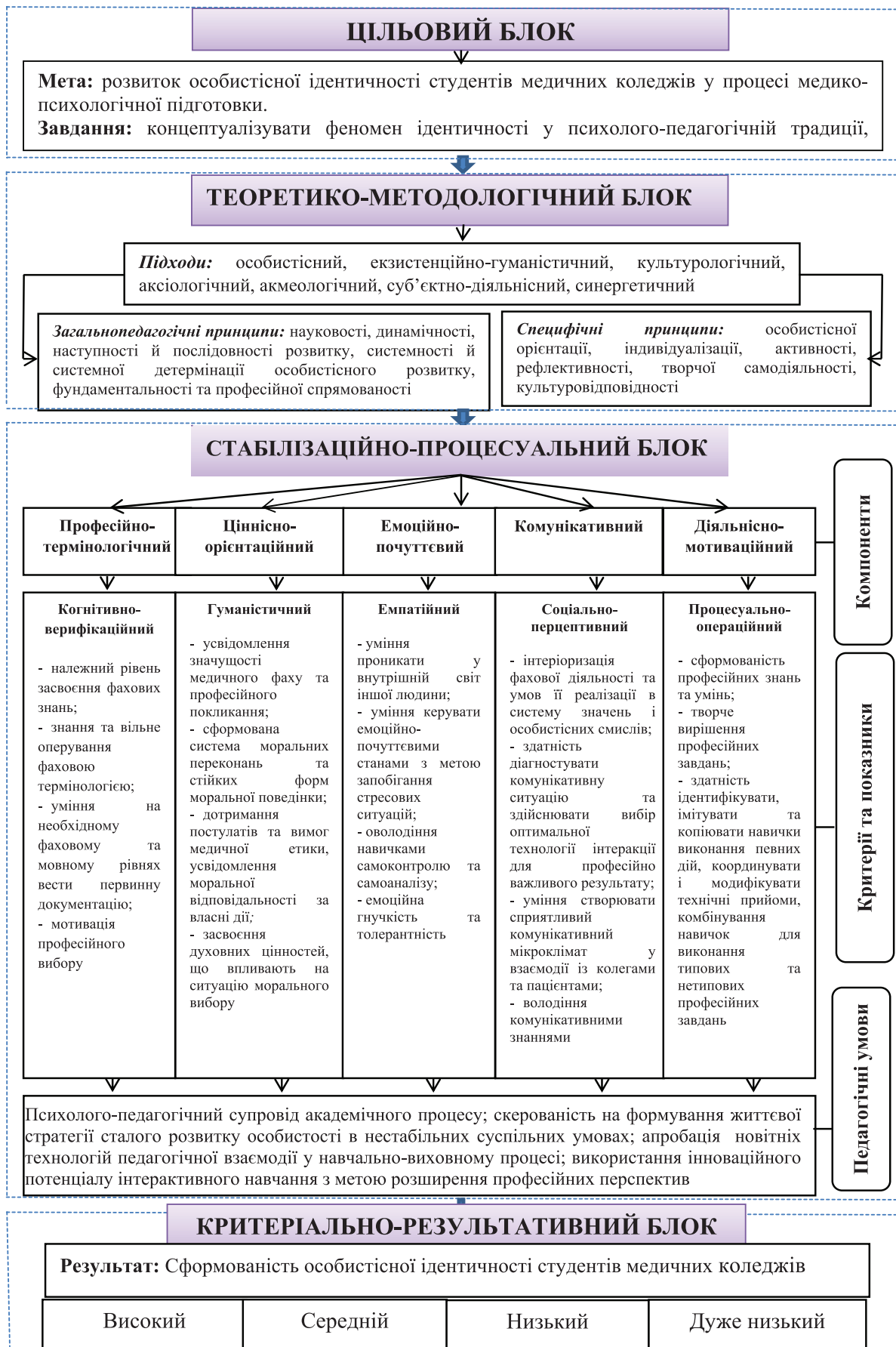

Рис. Модель розвитку особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки

При цьому особистість «постійно планує власний складний процес саморозвитку і самовиховання, аналогу якому в живій природі немає» [7].

Стратегія розвитку особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у нашому дослідженні вибудовується на таких загальнонаукових принципах: науковості, динамічності, наступності й послідовності розвитку, системності та системної детермінації особистісного розвитку, фундаментальності й професійної спрямованості.

Принцип науковості вимагає наукової вмотивованості процесу навчання та виховання, що поєднана із об'єктивними науковими фактами, теоріями та законами; полягає у здатності аналізувати та диференціювати навчальний матеріал, вирішувати проблемні ситуації, формувати доказову базу; сприяє науковій організації навчання.

Принцип динамічності базується на розумінні індивідуального світу «Я» особистості як такого, що постійно змінюється, проте особистісне «Я» не є пасивним об'єктом біологічних чи соціальних впливів, а розгортається на основі власної сутності, залишаючись при цьому системою, відкритою до нових змін. Саме незавершеність стає важливим параметром особистості, який обумовлює динаміку її розвитку.

Принцип наступності й послідовності розвитку відображає закономірність, відповідно до якої розвиток особистісної ідентичності студентів здійснюється на основі тих параметрів особистості, які були сформовані попередньо, а отже, такий розвиток варто розглядати як поступальний процес, що постійно ускладнюється.

Принцип системності й системної детермінації особистісного розвитку (П. Анохін, І. Блауберг, С. Рубінштейн, Б. Ломов, Е. Юдін) «характеризується наявністю у свідомості людини змістовно-логічних зв'язків між окремими фрагментами знань. Головним завданням організації роботи щодо систематизації є включення нового знання в уже наявну систему з метою формування системи понять, їх властивостей, взаємозв'язків та залежностей» [6, с. 4].

Принцип фундаментальності та професійної спрямованості (І. Бех, О. Бондарчук, П. Лушин, С. Максименко, В. Семиченко) орієнтує на досягнення цілей як загального розвитку особистості, так і спеціальних професійних здібностей, мета яких – єдність особистісного розвитку з професійною діяльністю.

До специфічних принципів розвитку особистісної ідентичності відносимо:

- принцип особистісної орієнтації, що передбачає нерозривний зв'язок ендопсихічних та екзопсихічних властивостей кожної особистості, забезпечуючи єдність її індивідуальних і професійно значимих якостей [2]; сприяє підвищенню ступеня особистісної свободи і переносить акцент з вузько професійних інтересів на інтелектуально-духовний розвиток особистості;

- принцип індивідуалізації як підтримки і розвитку унікального, особливого, своєрідного, що становить потенціал особистості (О. Бударний, С. Рабунський, О. Кірсанов, В. Гладких, В. Онищук), передбачає наявність умов для реалізації особистісного потенціалу кожного студента у середовищі професійної освіти;

- принцип рефлексивності як один із найважливіших у психолого-педагогічних дослідженнях,

адже саме він допомагає людині оволодіти ситуацією, включитися у «процес подвійного, «дзеркального» взаємовідображення суб'єктами один одного, змістом якого є відтворення особливостей одне одного» [13];

- принцип творчої самодіяльності (обґрунтований С. Рубінштейном) акцентує увагу на рушійних силах розвитку індивідуального світу «Я», що проявляють себе у взаємодії з буттям, в яке включається особистість. Зміст цього принципу, за І. Манохою, формують *п'ять основних складових* про: необхідність включення особистості в об'єктивне буття як елемент творчої конструктивності; об'єктивність суб'єктивного психічного змісту, що залежить не так від того, що створений він відповідними об'єктивними факторами, а насамперед від того, чи є він певною самостійною цілісністю; визнання акту творчої самодіяльності таким, що в ролі об'єкта передбачає індивідуальний світ (об'єктивне буття); суб'єкт із його творчим підходом, який не лише представляє себе, а й створюється, визначається; представлення не лише створеного суб'єктом завершеного продукту, а й цінності самого суб'єкта [11].

- принцип культуровідповідності (сформульований А. Дістервегом) орієнтує на створення належного культурного середовища для розвитку особистісної ідентичності майбутнього медичного працівника. Культурне ядро змісту освітнього процесу має відповідати особистісному становленню студента, сприяючи його самовизначенню у світі культури і самореалізації власних творчих задатків і здібностей; «передбачає інтегрованість української національної культури в контекст загальнодержавних, європейських і світових цінностей, у загальнолюдську культуру», формування особистості, відкритої для інших культур, ідей та цінностей [10, с. 9];

- принцип активності (А. Асмолов, Л. Божович Л. Виготський, І. Зязюн М. Данилов, О. Коберник, В. Коган, Г. Костюк, І. Лернер, В. Лозова, П. Лузан, О. Любашенко, М. Махмутов, М. Скаткін, Н. Талізіна, Т. Шамова, Г. Щукіна та ін.) акумулює прагнення особистості розширювати сферу навчальної й пізнавальної діяльності, реалізовувати внутрішній потенціал відповідно до власних світоглядних переконань та ідеалів.

Стабілізаційно-процесуальний блок характеризується розумінням того, що розвиток особистісної ідентичності студентів медичних коледжів під час професійної підготовки є відкритим і незавершеним динамічним процесом, що векторно балансує між зонами стабілізації/трансформації, межа між якими не може бути чіткою демаркаційною лінією. За висновками В. Климчука, її можна вважати «континуумом, множиною «незначних розривів» чи «малих кроків», або «великим розривом», потойбіч якого раптом опиняється людина у кризовому стані, після значних потрясінь або інсайтів, або ж через внутрішні стрибкоподібні зміни в житті» [9].

Динаміка розвитку особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки передбачає зону трансформації, в якій особистісні параметри не є чітко диференційовані, а як наслідок – втрачається рівень творчої самоактуалізації, наявна емоційна нестійкість, низький самоконтроль, невпевненість, тривожність,

відсутність гнучкості, натомість достатньо вираженими стають екзистенційні та глобальні чинники особистісного становлення.

Специфіка прояву особистісної ідентичності студентів обумовлюється змістом її структурних компонентів та їх критеріальними вимогами. Нами виокремлено та охарактеризовано такі компоненти особистісної ідентичності студентів медичних коледжів, як: професійно-термінологічний, ціннісно-орієнтаційний, морально-етичний, емоційно-почуттєвий та процесуально-комунікативний. Вони співвіднесені із відповідними критеріями розвитку особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки та представлені у **критеріально-результативному блоці** моделі, де критеріальна доцільність підтверджується відповідними показниками: *когнітивно-верифікаційним* (показники: знання та вільне оперування фаховою термінологією; володіння навичками самоконтролю за дотриманням мовних норм; сприймання і відтворення фахових текстів, уміння на належному мовному рівні вести первинну документацію); *ціннісно-мотиваційним* (показники: усвідомлення значущості медичного фаху та професійного покликання; сформована система моральних переконань та стійких форм моральної поведінки; дотримання постулатів та вимог медичної етики, усвідомлення моральної відповідальності за власні дії; засвоєння духовних цінностей, що впливають на ситуацію морального вибору); *гуманістичним* (показники: сформована система моральних переконань та стійких форм моральної поведінки; дотримання постулатів та вимог медичної етики, усвідомлення моральної відповідальності за власні дії; засвоєння духовних цінностей, що впливають на ситуацію морального вибору); *емпатійним* (показники: сформованість естетичних та моральних почуттів; здатність до емпатії, толерантність; уміння керувати емоційно-почуттєвими станами з метою запобігання стресових ситуацій.); *діяльнісно-комунікативним* (показники: здатність діагностувати комунікативну ситуацію та створювати позитивне комунікативне поле; знати особливості невербальної комунікації; оволодіти механізмами соціальної перцепції).

Висновки. Таким чином, зважаючи на поставлені в дослідженні мету та завдання, його предметом було визначено структурно-функціональну модель формування особистісної ідентичності студентів медичних коледжів у процесі медико-психологічної підготовки, під якою ми розуміємо системний комплекс складових, що реалізує розвиток особистісної ідентичності студентів медичних коледжів відповідно до фахових вимог медичного працівника середньої ланки з метою забезпечення в майбутньому належного виконання ним професійних функцій і завдань. Побудова моделі здійснювалася з урахуванням структури та змісту медико-психологічної підготовки, а також специфіки становлення особистісної ідентичності студентів медичних коледжів.

Розроблена нами структурно-функціональна модель не репрезентує всієї повноти педагогічної системи в ідеалізованому варіанті, а є лише основою для **подальших наших досліджень** означеного феномена.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонова О. С. Акмеологічний підхід до визначення сутності обдарованості / О. С. Антонова // Проблеми освіти: збірник наукових праць. – Житомир = Київ, 2015. – Вип. 84. – С. 36–40.
2. Балл Г. О. Орієнтири сучасного гуманізму (в суспільній, освітній, психологічній сферах) / Г. О. Балл ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; Всеукр. громад. орг. «Асоц. гуманіст. психології». – Вид. 2-ге., доповн. – Житомир : Волинь: Рута, 2008. – 232 с.
3. Бех І. Д. Психологічні засади побудови виховного простору особистості / І. Д. Бех // Личность в едином образовательном пространстве : сборник научных статей Междунар. образоват. форума : в 2 ч. Ч. 1. Философия образования личности (г. Запорожье, 5-7 мая 2010 г.) / за науч. ред. проф. К. Л. Крутий. – Запорожье : «ЛИПС» ЛТД, 2010. – 240 с.
4. Вітвицька С. С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя / С. С. Вітвицька // Креативна педагогіка : наук.-метод. журнал. – Вінниця, 2015. – Вип. 10. – С. 63–67.
5. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
7. Зеер Э. Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход : учеб. пособие для студ. / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Э. Э. Сыманюк. – М. : Московский психол.-соц. ин-т, 2005. – 216 с.
8. Климчук В. О. Мотиваційний дискурс особистості: на шляху до соціальної психології мотивації / В. О. Климчук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 294 с.
9. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С. 7–13.
10. Маноха І. П. Психологія потенціалу індивідуального буття людини: онтологічно орієнтований підхід : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра психол. наук / І. П. Маноха ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 48 с.
11. Моделирование социально-педагогических систем : материалы региональной научно-практической конференции / под ред. А. К. Колесникова ; Перм. гос. пед. ун-т. – Пермь, 2004. – 298 с.
12. Психология : словарь / под ред. А. В. Петровського, М. Г. Ярошевського. – М. : ИПЛ, 1990. – 702 с.
13. Сушенцева Л. Л. Теоретичне обґрунтування моделі формування професійної мобільності майбутнього кваліфікованого робітника / Л. Л. Сушенцева // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2012. – Вип. 36. – С. 640–647.
14. Ягупов В. В. Професійний розвиток особистості фахівця: поняття, зміст та особливості / В. В. Ягупов // Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – 2015. – Т. 175. – С. 22–28.
15. Якиманская И. С. Личностно ориентированное обучение в современной школе / И. С. Якиманская. – М. : Сентябрь, 1996. – 96 с.

Дата надходження до редакції: 25.02.2019 р.